

Prof. Dr. Sabrı Burak ARZOVA. Saint Benoit Fransız Lisesi 1989 mezunu olan Prof. Arzova, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 1994 yılında mezun olup, aynı yıl Marmara Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak göreve başladı. 1996 yılında yüksek lisans, 2000 yılında doktorasını tamamlayan Arzova, 2004 yılında doçent, 2009 yılında da profesör oldu. 25 yıldan bu yana Marmara Üniversitesi'nde görev alan Arzova, Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi, Muhasebe-Finansman Ana Bilim Dalı Öğretim üyesidir.

Prof. Dr. Ahmet ATAKIŞI. İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nde lisans eğitimini 1999 yılında tamamladı. 2003 yılında Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında yüksek lisans derecesi aldı. Doktora çalışmalarını, ders dönemini Yunanistan'ın Girit adası Hanya şehrindeki Mediterranean Agronomic Institute of Chania (MAICH) olmak üzere ve Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalında 2007 yılında tamamladı. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 2000-2007 yılları arasında uzman kadrosuyla çalıştı. 2007 yılında aynı fakültenin İktisat Bölümü İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat Anabilim Dalı'nda yardımcı doçent doktor olarak atandı. 2014 yılında Gelişme İktisadi Alanında doçent, 2019 yılında profesör kadrosuna atandı. Prof. Dr. Ahmet Atakışı'nin ekonomi alanında, büyüme ve gelişme, iktisadi politikalar ile finansal ekonomi konularında çalışmaları bulunmaktadır.

Utku EKMEKÇİ. Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nden 2000 yılında mezun oldu. 2002 yılında Yeditepe Üniversitesi'nde yüksek lisansını tamamladı. 2006 yılına kadar Ekinciler Menkul Değerler ve Oyak Yatırım'da araştırma analistiği yaptı. 2006-2015 yılları arasında sermaye piyasası enstrümanlarının analizi üzerine yazılım geliştirme ekip liderliği, ürün ve içerik müdürlüğü görevlerinde bulundu. 2016 yılında Verimetrik Yazılım ve Danışmanlık şirketini kurdu. Halen geliştirdiği ürünlerle makro-ekonomik ve sektörel veri analizi çözümleri sunan Verimetrik'te genel müdürlük görevini yürütmektedir.

Prof. Dr. SABRI BURAK ARZOVA
Prof. Dr. AHMET ATAKİŐI
UTKU EKMEKÇI

Endekslerle Türkiye Ekonomisi

Remzi Kitabevi

ENDEKSLERLE TÜRKİYE EKONOMİSİ
Sabrı Burak Arzova / Ahmet Atakışı / Utku Ekmekçi

© Remzi Kitabevi, 2020

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayıma hazırlayan: Nesrin Arslan
Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1975-0

BİRİNCİ BASIM: Ekim 2020

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika No: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika No: 44903 / Tel (212) 629 0615

Sevgili annem Nesrin Arzova'ya

Prof. Dr. Sabrı Burak Arzova

Sevgili babam Prof. Dr. İbrahim Kadri Atakiş'i'nin aziz hatırasına

Prof. Dr. Ahmet Atakiş'i

Sevgili annem ve babam Ülkü ve Bekir Ekmekçi'ye

Utku Ekmekçi

İçindekiler

Giriş.....	9	İnşaat Maliyet Endeksi	68
Kitabı Okuma Kılavuzu	10	İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi	70
Açık Piyasa İşlemleri (API)	14	İşgücü Göstergeleri.....	72
Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	16	İşsizlik.....	74
Bina Maliyet Endeksi	18	Kamu Borçlanması	76
Bireysel Kredi Büyümesi.....	20	Kapasite Kullanım Oranı.....	78
BİST-100 Endeksi.....	22	Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri	80
Borç Çevirme Oranı.....	24	Kişibaşı GSYH	82
CDS (Credit Default Swap)	26	Konut Fiyat Endeksi	84
Dış Ticaret Beklenti Anketi	28	Konut Satışları.....	86
Dış Ticaret Endeksi	30	Kredi/Mevduat Oranı	88
Dış Ticaret İstatistikleri.....	32	Lorenz Eğrisi/Gini Katsayısı	90
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı	34	Menkul Kıymet İstatistikleri	92
Döviz Kuru.....	36	Merkez Bankası Rezervleri.....	94
Ekonomik Güven Endeksi.....	38	Merkezi Yönetim Bütçesi.....	96
Emisyon.....	40	Motorlu Kara Taşıtları İstatistikleri	98
Faiz Dışı Denge.....	42	Net Hata Noksan.....	100
Finansal Hizmetler Güven Endeksi.....	44	Ödemeler Dengesi	102
Finansal Kesim Dışı Firmaların Net Döviz Pozisyonu.....	46	Özel Sektör Yurtdışı Kredileri	104
Geç Likidite Penceresi	48	Para Arzı	106
Genç İşsizlik	50	Perakende Satış Endeksi	108
Getiri (Verim) Eğrisi	52	PMI (Purchasing Manager's Index)	110
Gösterge Faiz	54	Politika Faizi.....	112
GSYH - Büyüme	56	Portföy Yatırımları.....	114
GSYH - Üretim Yöntemi	58	Reel Efektif Döviz Kuru	116
Hayvan Üretim İstatistikleri.....	60	Reel Kesim Güven Endeksi	118
Hazine Nakit Gerçekleşmeleri.....	62	ROM/ROK.....	120
Hizmet Üretici Fiyat Endeksi.....	64	SAMEKS.....	122
İhracat İklimi Endeksi	66	Sanayi Ciro Endeksi.....	124
		Sanayi Üretim Endeksi	126

Satınalma Gücü Paritesi	128	TÜRK-İŞ Gıda Endeksi	154
Sektörel Güven Endeksi	130	Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi	156
Sermaye Yeterlilik Oranı	132	Uluslararası Yatırım Pozisyonu	158
Sınır Giriş/Çıkış İstatistikleri.....	134	Uluslararası Yükümlülükler.....	160
Tarım ÜFE	136	Vergi Tahakkuk/Tahsil Oranı	162
Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi	138	Yabancı Para Mevduatları	164
TCMB Beklenti Anketi.....	140	YD-ÜFE	166
TCMB Bilançosu.....	142	Yİ-ÜFE	168
Ticari Kredi Büyümesi.....	144	Yurtdışı Yükümlülükler	170
Toplam Ciro Endeksleri.....	146	Kaynakça.....	172
TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi).....	148	Dizin	175
TÜFE-Çekirdek	150	Teşekkür	176
Tüketici Güven Endeksi	152		

Giriş

Katıldığımız televizyon programlarında, konuşmacı olduğumuz konferanslarda, sosyal medyada ve birçok farklı sosyal etkinlikte, toplumun her kesiminden insanın genel ekonomik gidişatla oldukça yakından ilgili olduğunu hep gördük.

Ekonomik konularla ilgili veriler kısmı işin içine girince, ekonomiyle ilgilenen farklı dallardan, mesleklerden bir dolu kişinin, bazen bahsi geçen ekonomik verinin ne işe yaradığını, bu veri ile ne anlatılmak istendiğini, ekonomik verinin nelerden etkilenip neleri etkilediğini bilmediğine tanık olduk.

Aslında temelde sadece ekonomik verileri esas alan ve bunları herkesin anlayabileceği basitlikte ifade eden bir başucu kitabı olsa çok yararlı olur diye düşündük. Böylece herhangi bir kişi, ekonomi programı izlerken, bir konferansta ya da sosyal medyada bir ekonomik veri gördüğünde hemen bakabilsin, bunun diğer verilerle ilişkisini görebilsin ve konuyu daha iyi özümseyebilirsin diye hayal ettik.

Bu kitap, Türkiye ekonomisine yön veren ve en çok kullanılan 79 adet endeks ve veriyi temel alarak, özellikle TV ekonomi kanallarında sıkça değinilen teknik konuların, bu konularla hiç alakası olmayanların bile kolaylıkla anlayabileceği seviyede vermeyi amaçlamaktadır.

Kitap, öncelikle endeks ya da veriyi "orijinal ismi"yle ele alır. Bu veri ya da endeksi hangi kurumun yayınladığı, veri ya da endeksin ilk yayınlanma tarihini ve yayınlanma sıklığını belirtir. İlk yayınlanma tarihi olarak, endeks ya da verinin halihazırda yayınlandığı kurumun açık kaynaklarından düzenli olarak ulaşılabilen veri setindeki ilk tarih kabul edilmiştir. Kitabın en önemli özelliklerinden birisi verilere biçilen önem derecesidir. Bu sayede okuyucu, ekonomik verinin genel ekonomi içerisinde ne derece önemli olduğunu sadece grafiğe bakarak bile kolayca anlayabilir.

Ayrı bir sayfada ise söz konusu endeks ya da verinin neden önemli olduğu, ekonomide neyi etkilediği anlatılmaktadır. Böylece bu veriyi okuyan kişi, zincirleme olarak veri ya da endeks etkisini kolayca görür. Yine ayrı sayfada bu veri ya da endeksin bir haberde, raporda ya da etkileşimde nasıl kullanıldığı verilmektedir. Böylece okuyucu, endeks ya da veriyi gördüğünde artık bunun ne şekilde haberleştirildiğini ya da raporlaştırıldığını anlayacaktır.

Bu kitapta ilk kez yer alan bir özellik de, her endeks ya da verinin olduğu sayfanın sağ alt köşesinde yer alan 'karekod'dur. Endeks ya da verideki grafik, en son haliyle, kitaba destek veren Verimetrik Yazılım tarafından güncellenmekte olup, okuyucu mobil cihazından karekodu okutmasıyla birlikte endeks ya da verinin, güncel, yayınlanmış en son grafiğine de ulaşabilecektir.

Kitabımız finansal okuryazarlığa ve okuyanlara bizim hayalimizdeki katkıyı sağlayacaksa mutlu olacağız.

Istanbul, Ağustos 2020

Prof. Dr. Sabrı Burak ARZOVA
Prof. Dr. Ahmet ATAKİŞİ
Utku EKMEKÇİ

Kitabı Okuma Kılavuzu

Künye

Verinin hangi kurum tarafından açıklandığını, ilk kez ne zaman yayınlanmaya başladığını ve hangi periyotta yayınlandığı bilgisinin verildiği alandır. Alanın sağ tarafında, ilgili verinin ekonomi aktörlerince ne derecede önemsenmediğini gösteren bir görsel de bulunur. Bu görsel de sarı renk düşük dereceli önemi, turuncu renk orta dereceli önemi ve kırmızı renk de yüksek dereceli önemi ifade eder.

Açıklama

Verinin tanımının yapıldığı alandır. Metaveri bilgisi gibi de değerlendirilebilecek bu alanda verinin genellikle teorik ve uygulamaya dönük bilgilerine yer verilmiştir. İncelenen endeks ya da verinin temel kavramları, belki hesaplama yöntemleri ya da tarihçesi de bu alanda yer alır.

Hem alanın verimli kullanımı hem de bazı tanımların genellikle kısaltma olarak bilinmesi nedeniyle bu bölümde bazı tanım ve kurumların genellikle kısaltmaları kullanılmıştır. Kısaltmalar için Tanım Kısaltmaları (s. 12) ya da Kurum Kısaltmaları (s. 12) bölümüne bakılabilir.

Aynı zamanda veri ya da endeksin yakın tarihçesini gösteren grafiğe ayrılmış alandır. Grafik, veri ya da endeks ile ilgili diğer bölümlerdeki açıklamaları desteklemesi ve değişimi göstermesi bakımından önemlidir.

Grafığın, kitap basımından sonraki dönemlerde de güncel halini görmek sağ alt köşedeki kare kodu okutarak mümkündür. Elinizdeki bu kitap, bu özelliğiyle eşsizdir.

Grafik Nasıl Okunmalı?

Verilen grafiğin nasıl okunması gerektiğinin açıklandığı alandır. Grafikle ilgili eksen birim değerleri, renk açıklamaları bu alanda verilir.

Açık Piyasa İşlemleri (API)

Yayımlayan Kurum : TCMB
İlk Yayınlanma Tarihi : Mart 1987
Periyodu : Aylık

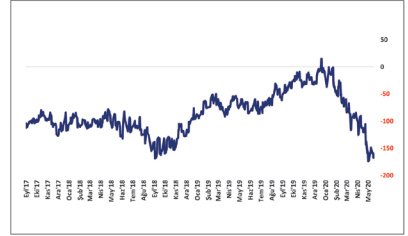
Açıklama

API, piyasadaki likiditeyi ve para arzını düzenlemek amacıyla hazine bonusu ve tahvillerinin alınması ya da satılması işlemidir. TCMB 4 Şubat 1987'den bu yana API'yi para politikasının bir aracı olarak, finans piyasasındaki kısa vadeli faiz oranlarının, politika faizi etrafında oluşmasını sağlamak ve likiditeyi düzenlemek için kullanmaktadır. Merkez Bankası, piyasadaki likiditeyi arttırmak istediğinde piyasadaki hazine bonusu ya da tahvil alarak genişletici para politikası uygularken, hazine bonusu ya

da tahvil satarak da daraltıcı para politikası uygulamaktadır. API çeşitleri aşağıdaki gibidir:

- Değrudan (Kesin) Alım/Satım İşlemleri
- Repo/Fers Repo
- Depo (Vadeli Mevduat) Alım/Satımı
- Likidite Senetleri İhraç/Erken İfa

Söz konusu bu işlemlerle TCMB piyasadaki likiditeyi düzenlemeye yönelik banka ve kurumlara alım ya da satım işlemi yapabilmektedir.

Grafik Nasıl Okunmalı?

Grafığın sağ eksenini milyar TL cinsinden değerleri ifade etmekte ve mavi çizgi günlük olarak API değerlerini göstermektedir. Grafığın günlük bazdaki sert düşüş ve yükselişleri

TCMB'nin, bir piyasa aracı olarak API'yi kullanmadaki etkinliğini göstermesi bakımından önemlidir.

Neyi/Nasıl Etkiler?

Verinin açıklanmasının neyi etkileyeceği ve bu etkinin ne şekilde olacağı gibi bilgilerin paylaşıldığı alandır. Okuyucunun, verinin etkilerini gerçek teorik bilgiden ziyade gerçek hayattaki etkileriyle anlayabilmesi için, gerekli olduğu durumlarda örneklerle zenginleştirilmiştir.

Hem alanın verimli kullanımı hem de bazı tanımların genellikle kısaltma olarak bilinmesi nedeniyle bu bölümde bazı tanım ve kurumların genellikle kısaltmaları kullanılmıştır. Kısaltmalar için Tanım Kısaltmaları (s. 12) ya da Kurum Kısaltmaları (s. 12) bölümüne bakılabilir.

Kullanım Şekli

Verinin nasıl kullanıldığı, analiz edildiği, sunulduğu gibi bilgilerin paylaşıldığı alandır. Genellikle açıklanan bir veriden sonra yapılan haberlerden örnekler verilmiş ve böylelikle okuyucunun ilgili veriyle ileride nasıl haber ya da yorumlarla karşılaşabileceği ya da karşılaşacağı benzer haber/yorumların hangi verinin kullanımıyla oluşturulmuş olduğunu anlayabilmesi amaçlanmıştır.

Hem alanın verimli kullanımı hem de bazı tanımların genellikle kısaltma olarak bilinmesi nedeniyle bu bölümde bazı tanım ve kurumların genellikle kısaltmaları kullanılmıştır. Kısaltmalar için Tanım Kısaltmaları (s. 12) ya da Kurum Kısaltmaları (s. 12) bölümüne bakılabilir.

Karekod

Karekod, barkod okuyucusu ile okutulduğunda ilgili verinin çevrimiçi sayfasına ulaşılır. Çevrimiçi sayfada, ilgili verinin açıklama, grafik, video gibi zengin ve güncellenen içeriğine ulaşmak mümkün olacaktır.

Açık Piyasa İşlemleri (API) / 15

Neyi/Nasıl etkiler?

Para politikasının önemli bir aracı olan API, piyasadaki para arzını ve likiditenin düzenlenmesinin yanı sıra fiyat istikrarının sağlanmasına yönelik de kullanılmaktadır. Banka rezervlerinin üzerinde etkili olan API, piyasaya

verilen kredilerin düzeyinin belirlenmesinde önemli bir etkidir. Ayrıca, finansal piyasaların gelişiminde ve finansal istikrarın sağlanmasında önemli bir para politikası aracıdır.

Kullanım Şekli

Dünya ekonomileri "koronavirüs"e karşı sağlığın yanı sıra ekonomik olarak da bir savaş vermekte... Birçok ülkenin merkez bankası, başta FED olmak üzere piyasaya faiz indirimi ve likidite sağlama uğraşına girdi. 17 Mart 2020 tarihinde Bloomberg HT internet sitesinde "TCMB olağanüstü toplantısı, 100 bp faiz indirdi" şeklinde yayınlanan habere TCMB'nin aldığı ekonomik önlemlere şu şekilde yer verdi:

TCMB acil toplanarak 100 baz puan faiz indirmine gitti ve politika faizini yüzde 9.75 seviyesine çekti. Ayrıca likidite desteğine yönelik ek tedbirler alan banka, finansal istikrarı desteklemek için kapsamlı bir tedbir seti uygulamaya koyacağını altını çizdi. Yıl sonu enflasyon tahmini üzerindeki aşığı yönlü risklerin arttığına altı çizilen metinde, bankalara imkânlar çerçevesinde ihtiyaç duydukları likiditenin sağlanacağı belirtildi. Piyasaya 91 güne kadar repo ihaleleriyle likidite sağlanacağı ifade edildi...

İlişkili Veriler:

- BİST-100 Endeksi, s. 22
- Merkez Bankası Rezervleri, s. 94
- Para Arzı, s. 106
- Politika Faizi, s. 112
- Ticari Kredi Büyümesi, s. 144
- TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi), s. 148
- Yİ-ÜFE, s. 168

İlişkili Veriler

Endeks ya da verinin değerlendirilirken başkaca hangi verilerle bu değerlendirmenin desteklenmesi, zenginleştirilmesi gerektiğinin listelendiği alandır. Alfabetik olarak listelenen ilişkili verilere, hemen yanında bulunan sayfa numarası bilgisi sayesinde rahatça ulaşmak mümkündür.

Tanım Kısaltmaları

CDS	Credit Default Swap (Kredi Temerrüt Takası)
CIF	Cost Insurance and Freight
FOB	Free On Board
GSYH	Gayrisafi Yurtiçi Hasıla
MTA	Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış
PMI	Purchasing Managers' Index (Satınalma Yöneticileri Endeksi)
PPK	Para Politikası Kurulu
ROK	Rezerv Opsiyon Katsayısı
ROM	Rezerv Opsiyon Mekanizması
SAMEKS	Satınalma Müdürleri Endeksi
TA	Takvim Etkisinden Arındırılmış
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
YD-ÜFE	Yurtdışı Üretici Fiyat Endeksi
Yİ-ÜFE	Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi

Kurum Kısaltmaları

BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BKM	Bankalararası Kart Merkezi
DTCC	The Depository Trust & Clearing Corporation
GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
HMB	Hazine ve Maliye Bakanlığı
HÜSTYO	Hacettepe Üniversitesi Sağlık Teknolojisi Yüksek Okulu
İSO	İstanbul Sanayi Odası
İTO	İstanbul Ticaret Odası
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ
MÜSİAD	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği
TB	Ticaret Bakanlığı
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TİM	Türkiye İhracatçılar Meclisi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
Türk-İş	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

**Endekslerle
Türkiye
Ekonomisi**

Açık Piyasa İşlemleri (APİ)

Yayınlayan Kurum : TCMB
İlk Yayınlanma Tarihi : Mart 1987
Periyodu : Aylık

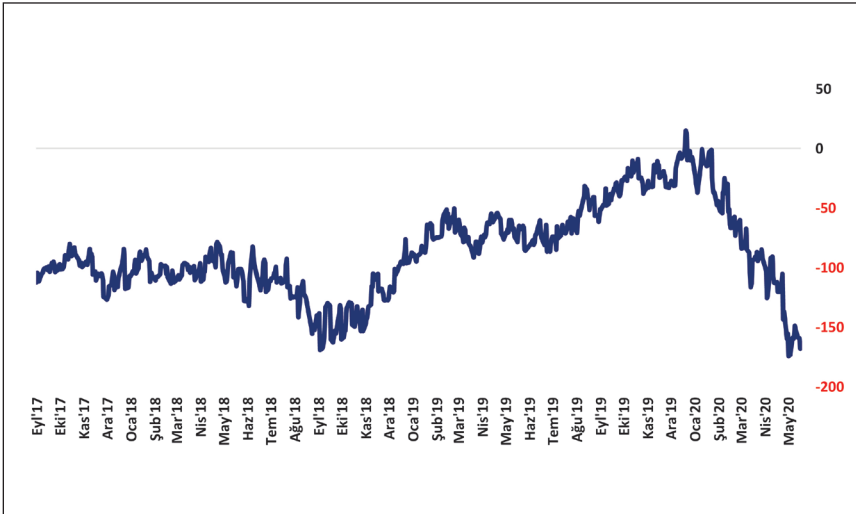
Açıklama

APİ, piyasadaki likiditeyi ve para arzını düzenlemek amacıyla hazine bonusu ve tahvillerinin alınması ya da satılması işlemidir. TCMB 4 Şubat 1987'den bu yana APİ'yi para politikasının bir aracı olarak, finans piyasasındaki kısa vadeli faiz oranlarının, politika faizi etrafında oluşmasını sağlamak ve likiditeyi düzenlemek için kullanmaktadır. Merkez Bankası, piyasadaki likiditeyi arttırmak istediğinde piyasadan hazine bonusu ya da tahvil olarak genişletici para politikası uygularken, hazine bonusu ya

da tahvil satarak da daraltıcı para politikası uygulamaktadır. APİ çeşitleri aşağıdaki gibidir:

- Doğrudan (Kesin) Alım/Satım İşlemleri Repo/Ters Repo
- Depo (Vadeli Mevduat) Alım/Satımı
- Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa

Söz konusu bu işlemlerle TCMB piyasadaki likiditeyi düzenlemeye yönelik banka ve kurumlarla alım ya da satım işlemi yapabilmektedir.

Grafik Nasıl Okunmalı?

Grafikğin sağ eksenini milyar TL cinsinden değerleri ifade etmekte ve mavi çizgi günlük olarak APİ değerlerini göstermektedir. Grafikğin günlük bazdaki sert düşüş ve yükselişleri

TCMB'nin, bir piyasa aracı olarak APİ'yi kullanmadaki etkinliğini göstermesi bakımından önemlidir.

Neyi/Nasıl etkiler?

Para politikasının önemli bir aracı olan APİ, piyasadaki para arzını ve likiditenin düzenlenmesinin yanı sıra fiyat istikrarının sağlanmasına yönelik de kullanılmaktadır. Banka rezervlerinin üzerinde etkili olan APİ, piyasaya

verilen kredilerin düzeyinin belirlenmesinde önemli bir etkidir. Ayrıca, finansal piyasaların gelişiminde ve finansal istikrarın sağlanmasında önemli bir para politikası aracıdır.

Kullanım Şekli

Dünya ekonomileri “koronavirüs”e karşı sağlığın yanı sıra ekonomik olarak da bir savaş vermekte... Birçok ülkenin merkez bankası, başta FED olmak üzere piyasaya faiz indirimi ve likidite sağlama uğraşına girdi. 17 Mart 2020 tarihinde Bloomberg HT internet sitesinde “TCMB olağanüstü toplandı, 100 bp faiz indirdi” şeklinde yayınlanan haberde TCMB’nin aldığı ekonomik önlemlere şu şekilde yer verdi:

TCMB acil toplanarak 100 baz puan faiz indirmine gitti ve politika faizini yüzde 9.75 seviyesine çekti. Ayrıca likidite desteğine yönelik ek tedbirler alan banka, finansal istikrarı desteklemek için kapsamlı bir tedbir seti uygulamaya koyacağını altını çizdi. Yıl sonu enflasyon tahmini üzerindeki aşağı yönlü risklerin arttığına altı çizilen metinde, bankalara imkânlar çerçevesinde ihtiyaç duydukları likiditenin sağlanacağı belirtildi. Piyasaya 91 güne kadar repo ihaleleriyle likidite sağlanacağı ifade edildi...

İlişkili Veriler:

- BİST-100 Endeksi, s. 22
- Merkez Bankası Rezervleri, s. 94
- Para Arzı, s. 106
- Politika Faizi, s. 112
- Ticari Kredi Büyümesi, s. 144
- TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi), s. 148
- Yİ-ÜFE, s. 168

Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

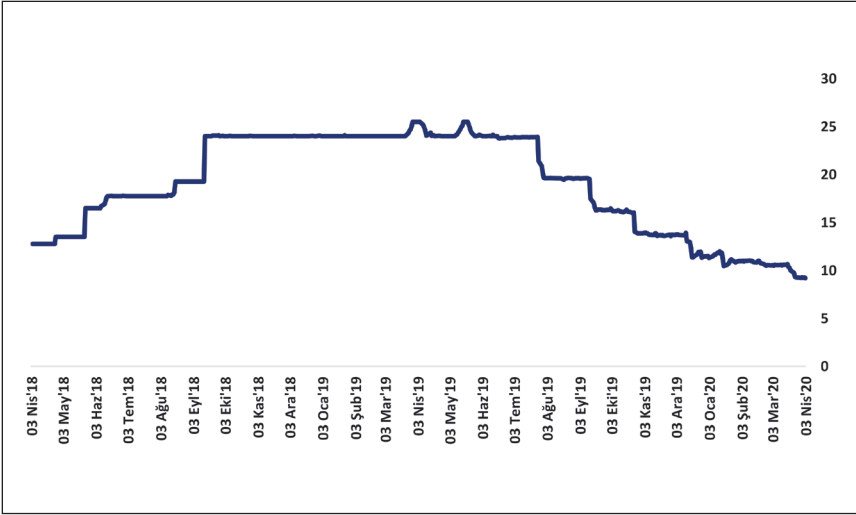
Yayınlayan Kurum : TCMB
İlk Yayınlanma Tarihi : 3 Ocak 2011
Periyodu : Günlük

Açıklama

TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti, piyasadaki likidite ihtiyacının karşılanması için Merkez Bankası tarafından, çeşitli enstrümanlarla (repo, depo vb.) farklı vadelerde (gecelik, haftalık vb.) yapılan fonlamanın faizlerinin ağırlıklı ortalamasıdır. TCMB Toplam Fonlaması ise piyasadaki likidite ihtiyacının karşılanması için Merkez Bankası tarafından söz konusu enstrümanlarla yapılan fonlama

miktarlarının toplamıdır. Özellikle finansal sektör ve reel sektörde karar alıcı ve uzman kişiler ile profesyonellerin gelecek dönemlere ilişkin çeşitli makroekonomik değişkenlere (tüketici enflasyonu, döviz kuru, cari işlemler dengesi, GSYH büyüme hızı ve faiz oranları gibi temel makroekonomik değişkenler) yönelik beklentilerinin izlenmesinde etkilidir.

Grafik Nasıl Okunmalı?

Grafikğin sağ eksenli yüzde (%) değerleri ifade etmektedir ve grafikte görülen mavi çizgi günlük olarak Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti'ni göstermektedir. Son 2 yıllık AOFM değerleri ve süreç içindeki değişimlerin görülebilmesi amaçlanmaktadır. Verinin seyri genellikle TCMB politika faizi ile uyumludur

ancak zaman zaman piyasadaki likidite ihtiyacı ya da haber akışlarına göre yükseliş ya da düşüş yönlü ayrışmalar yaşanabilmektedir. Bu ayrışmaları anlayabilmek için ilgili günlerdeki piyasa verileri ya da haber akışları incelenmelidir.

Neyi/Nasıl Etkiler?

Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti ve Toplam Fonlama verileri "Piyasa Verileri" konu başlığı altında yer alan "TCMB Net Fonlaması ve TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti" tablosu kullanılarak oluşturulur. Ayrıca, gecelik ve haftalık olarak bankalarca TCMB'den borçlanılan tutarların miktar ağırlıklarına göre faizlerinin ortalaması alınarak hesaplanır ve bu şekilde fonlama maliyeti de belirlenir. Merkez Bankası'nın piyasada oluşan faizlere yön vermek ve bu yolla enflasyonu denetlemek

için kullandığı göstergelerden biridir. TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti; politika faiz oranının öneminin azalması ile birlikte ön plana çıkmıştır. Merkez Bankası'nın bankaları fonlamak için kullandığı iki temel araç olan "gecelik borç verme ile 1 haftalık repo faiz oranlarının miktarlara göre ağırlıklandırılmasıyla" hesaplanan faiz düzeyinin ortalamasıdır. Söz konusu bu enstrüman, Merkez Bankası'nın piyasayı fonlamakta kullandığı gerçek faiz olarak da tanımlanmaktadır.

Kullanım Şekli

<https://uzmanpara.milliyet.com.tr> internet sitesinde "Ziraat Yatırım'a dayandırılan ANALİZ-Sabah Stratejisi" başlıklı haberde AOFM şu şekilde yer aldı:

Cuma günü Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti %8,03 seviyesinden Kasım 2016'dan beri ilk kez %8'in altına inerek %7,90 seviyesine geriledi. Merkez Bankası piyasayı toplamda 203,5 milyar TL ile 170,4 milyar TL'si (89 milyar TL haftalık, %8,38+81,4 milyar TL 3 aylık %7,62) repo ihalelerinden karşılanacak şekilde fonladı. Geri kalan tutarın 33,1 milyar TL'si %7,25'ten piyasa yapıcı bankalara kullandırıldı.

İlişkili Veriler:

- Döviz Kuru, s. 36
- Ödemeler Dengesi, s. 102
- TCMB Beklenti Anketi, s. 140

